

הליכי הסגרה בישראל - כל מה שצריך לדעת

דיני ההסגרה נועדו למנוע בריחה של עבריינים ממדינה למדינה ובכך להבטיח את ענישתם. בהתאם לחוק ההסגרה, תנאי מקדמי להכרזה על מבוקש כבר הסגרה הוא, שתתקיים הדדיות הסכמית ביחסי ההסגרה בין המדינה המבקשת למדינת ישראל. מאחורי הסכמים אלו עומדים מספר עקרונות אשר עלולים להיות בעייתיים כפי שיבואר במאמר הבא, ולכן כל בקשת הסגרה מחייבת בדיקה יסודית על-ידי רשויות המדינה טרם קבלת החלטה. עו"ד אסף דוק מסביר על הליכי ההסגרה בישראל, העקרונות העומדים מאחורי הסכמי ההסגרה והבעיות העולות מכך, וכן מפרט על השלבים שיש לעבור כדי לאשר הסגרתו של מבוקש למדינה זרה.

הליכי הסגרה על פי הדין הישראלי

דיני ההסגרה נועדו להבטיח ענישה של עבריינים, לטפח את יחסי החוץ של המדינה, להגן על ביטחונם ושלומם של אזרחי המדינה, ולסייע במלחמה הכלל-עולמית בעבריינות.

בעבר, פושעים היו נמלטים ממדינה למדינה כדי להימלט מעונשם ולכן כדי למנוע מצב של מדינות מקלט ולהקשות על פושעים להימלט, נחתמו הסכמי הסגרה ברחבי העולם.

לפי חוק ההסגרה, תנאי מקדמי להכרזה על מבוקש כבר הסגרה הוא, שתתקיים הדדיות הסכמית ביחסי ההסגרה בין המדינה המבקשת למדינת ישראל, שמשמעותה היא, שההדדיות ביחסי ההסגרה תתבסס על הסכם הסגרה בין המדינות.

לא כל מדינה חתומה עם כל מדינה על הסכמים כאלה, כלומר כל מדינה חותמת על הסכמי הסגרה עם מדינות אחרות לפי ראות עיניה. עם זאת, ההסכמים מבוססים על עקרון ההדדיות, קרי אם מדינה אחת חתומה על הסכם מול מדינה שנייה, גם המדינה השנייה תהיה מחויבת להסגיר אליה. שר המשפטים יכול לאשר חריגה מעקרון ההדדיות רק במקרים מסוימים ולהסגיר אדם למדינה שאין עמה הסכם הסגרה.

כאשר מדינה מבקשת ממדינת ישראל להסגיר אדם אליה, עליה להגיש בקשה בעניין לשר המשפטים, וזה רשאי להורות שהמבוקש יובא בפני בית המשפט כדי לקבוע אם הוא בר הסגרה, אך הוא אינו חייב לעשות כן.

עקרונות דיני ההסגרה

מאחורי דיני ההסגרה עומדים עקרונות אחדים, שלצדם בעייתיות מסוימת:

□ עקרון הצדק - עברייני לא יוכל להימלט מעמידה לדין על ידי מעבר בין מדינות. הבעייתיות: מדינה יכולה לבקש הסגרה של אדם לאור עקרון הצדק וטוענת כי הוא מוגדר כעברייני, אולם העבירה שעבר אינה פשע במדינת המקלט. לדוגמה, מתנגדי שלטון.

□ ביטחון אזרחי מדינת המקלט - מדינת המקלט אינה מעוניינת שפושעים ימלטו אליה ויסקנו את ביטחון תושביה. הבעייתיות: הפתרון לסוגיה זו יכול להיות גירוש ולא דווקא הסגרה.

□ יחסי חוץ - היענות לבקשות הסגרה מחזקת את יחסי הידידות בין מדינות. הבעייתיות: מדינה יכולה להסגיר אדם רק כדי לחזק את

יחסי החוץ שלה ולא כי הסגרתו מוצדקת.

□ שלום העולם - ההסגרה מאפשרת לחזק את הביטחון בעולם ולשמור על אזרחי העולם. בעייתיות: רק עבירות שנושאות אופי אוניברסלי יצדיקו הסגרה.

לאור הבעיות שעולות מעקרונות אלה נעשים תהליכי הסגרה לאחר בדיקה יסודית של העבירה והעונש הצפוי לעבריין במדינתו. במסגרת בדיקה זו נבדק היבט הפליליות הכפולה, קרי נקבע אם העבירה שעבר האדם נחשבת כעבירה גם במדינת המקלט ואם היה נשפט עליה ונענש עליה.

תנאי ההסגרה וסייגיה

ישראל חתומה על האמנה האירופית שעליה חתומה מעל 40 מדינות, והחוק המתייחס לכך הוא חוק ההסגרה תשי"ד-1954. הסגרת מבוקשים מתבצעת בשלבים אלה:

□ על מדינה שמבקשת מישראל להסגיר אליה אדם להגיש בקשה לשר המשפטים.

□ שר המשפטים רשאי להורות להביא את המבוקש בפני בית משפט כדי להחליט אם הוא בר הסגרה, אך הדבר נתון לבחירתו והוא אינו חייב לעשות כך.

□ לאחר שהוחלט להביא את המבוקש לבית המשפט, אפשר לעצור אותו עד ליום הדיון, בלבד שהמעצר נדרש לשם הדיון בהסגרתו.

□ בית המשפט יכריז עליו כבר הסגרה, בתנאי שהתמלאו מספר תנאים:

1. העבירה שעבר המבוקש עונה על הגדרת עבירה גם בישראל. כלומר "עבירה שאילו נעברה בישראל דינה מאסר שנה או עונש חמור מזה".

2. פליליות כפולה - לו הועמד האדם לדין בישראל, היה אפשר להאשימו באותה עבירה.

3. יש די ראיות כדי להעמידו לדין בישראל על אותה עבירה.

4. קיימת הדדיות ביחסי ההסגרה בין המדינה המבקשת לבין מדינת ישראל.

□ לאחר שהוגדר האדם כבר-הסגרה, אפשר להורות על הסגרתו למדינה המבקשת, לפי החלטת שר המשפטים. הוא רשאי גם להחליט שאין להסגיר אותו אדם, אף כי בית המשפט החליט להיענות לבקשה.

□ אם אדם הוכרז כבר-הסגרה, הוא יכול לערער על החלטה זו בפני בית המשפט העליון.

□ אדם יכול להחליט שאינו מעוניין לעבור שלבים אלה ולבקש "חזרה מרצון", כדי לעמוד לדין במדינתו. במקרה זה, המדינה המבקשת לא מתחייבת כי האדם שיוסגר יוחזר לישראל לשם ריצוי עונשו.

מאז נחקק הוכנסו בחוק ההסגרה הישראלי מספר תיקונים:

- בתי המשפט בישראל יכולים לשפוט אזרחים ישראלים על עבירות שביצעו בחו"ל ולכן אין צורך להסגירם.
- המועד לזכותו של אדם להישפט בישראל או לרצות בה את עונשו הוא מועד ביצוע העבירה ולא מועד הגשת בקשת ההסגרה. תיקון זה נקבע לאור מקרה שיינבין שביצע רצח בארה"ב ונמלט בישראל, פה קיבל אזרחות ישראלית. הוחלט כי על אף שהוא אזרח ישראלי, הוא יוסגר ויישפט במדינה שבה ביצע את העבירה.
- מעבר לתנאים אלה, חוק ההסגרה הישראלי קובע כי כתנאי להסגרת אדם מישראל, על המדינה המבקשת להתחייב כי המבוקש יחזור לישראל לשם ריצוי עונשו.
- אם האדם נשפט בחו"ל, נגזר שם עונשו והוא נמלט לאחר מכן לישראל, הוא יכול לרצות את יתרת עונשו בישראל. עם זאת, בית המשפט רשאי לקצר את תקופת המאסר שהוטלה עליו ולהשוותה לתקופת המאסר שהיה מקבל לו היה נשפט בישראל. למשל, בארצות הברית העונש על עבירות שוד בנסיבות מסוימות עלול להגיע ל-20 שנה. בישראל על אותה עבירה היה מקבל העברין 10 שנים.
- בהסכמי הסגרה רבים קיים סייג ובו אדם לא יוסגר אם הוא צפוי כתוצאה מההסגרה לעינויים, אך בחוק ההסגרה הישראלי דבר זה אינו קיים. עם זאת, ישראל מחויבת לכך במילא מכוח אמנת האו"ם נגד עינויים וענישה לא אנושית..

חשיבות איכות הייצוג המשפטי בהתמודדות עם הליכי הסגרה

- הסכמי ההסגרה בין מדינות הן דבר מורכב וחוק ההסגרה בישראל הוא בעל סעיפים ונספחים רבים. יש להכיר אותו ביסודיות ולדעת מול איזה מדינות חתומה ישראל על הסכמי הסגרה ואיזה אמנות הסגרה רב-לאומיות מחייבות אותה.
- במידה ואתם עומדים בפני הליכי הסגרה, יש להיעזר בעו"ד פלילי מנוסה שיידע כיצד לנווט בין האפשרויות השונות שהחוק מאפשר לו. תחום הדין הפלילי סבוך, מורכב ומאפשר טווח פעולה רחב. כמעט כל אחד מהשלבים בהליך הפלילי יכול להוות שלב יציאה ממנו ולהיפך, מניעת יציאה ממנו.
- היועצות בעו"ד פלילי הינה קריטית לאורך כל שלביו של ההליך המתנהל נגדך. עורך הדין שייצג את האינטרסים שלך יוכל עוד משלביו הראשונים של ההליך לסכל את האפשרות שתוסגר ותואשם בהאשמות שווא וכן במקרים מסוימים אף להביא לביטול ההליך הפלילי שנפתח נגדך.
- צוות עורכי הדין שלנו, ביניהם גם יוצאי הפרקליטות השונות ורשויות האכיפה, פועל במקצועיות ומסירות על מנת ולהגן על זכויותיך. המשרד מונה צוות אנשים מוכשר וייחודי המתורגל בחשיבה "מחוץ לקופסה" למציאת פתרונות מקוריים ופועל תמיד למען לקוחותיו ללא מורא ובנאמנות, תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצון המטופל. במידה ואתה עומד בפני הליכי הסגרה, פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.